

Aprob,

Avocatul Poporului,

RAPORT

**privind vizita desfășurată la Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică
Găvojdia, județul Timiș**

Sumar:

Prezentul raport, întocmit ca urmare a vizitei inopinate la Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Găvojdia, județul Timiș, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea vizitei**
- 2. Constatările rezultate din vizita efectuată**
- 3. Recomandări**

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În conformitate cu art. 35 lit. (a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, la data de 13 noiembrie 2019 a fost efectuată o vizită inopinată la Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică (C.R.R.N.) Găvojdia, județul Timiș.

La efectuarea vizitei au participat reprezentanții instituției Avocatul Poporului, _____, jurist, _____, psiholog, _____, medic, consilieri în cadrul Centrului Zonal Craiova al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, și profesorul _____, reprezentant al O.N.G.-ului Liga Apărării Drepturilor Omului - Timișoara.

Obiectivul vizitei l-a constituit consolidarea protecției beneficiarilor împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, verificarea modului în care se efectuează admiterea beneficiarilor, verificarea condițiilor de cazare și hrană, a modului de acordare a asistenței pentru sănătate, consilierea psihologică și alte aspecte ce pot apărea în timpul unei vizite, cu relevanță pentru Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

a) informații referitoare la organizarea centrului

Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Găvojdia, situat în localitatea Găvojdia, județul Timiș, a fost înființat în anul 2000 prin Decizia Inspectoratului de Stat pentru Persoane cu Handicap, care a transformat Căminul Spital pentru Bolnavi Cronici Neuropsihici Găvojdia, în centru de recuperare și reabilitare neuropsihiatrică.

Din anul 2006, Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Găvojdia a fost preluat de către Consiliul Județean Timiș și funcționează în structura Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Timiș.

Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Găvojdia este un serviciu social, fără personalitate juridică, specializat în protecția persoanelor adulte cu dizabilități, cu handicap neuropsihic, având avizul din data de 28.08.2007, emis de Autoritatea Națională

pentru Persoane cu Handicap și licență de funcționare emisă de Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, la data de 20.01.2017.

Centrul funcționează cu respectarea prevederilor cadrului general de organizare și funcționare a serviciilor sociale, reglementat de Legea nr. 292/2011 a asistenței sociale și Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată.

Standardul minim de calitate aplicabil centrului este Ordinul Ministerului Muncii și Justiției Sociale nr. 82/2019 privind aprobarea standardelor specifice minime de calitate obligatorii pentru serviciile sociale destinate persoanelor adulte cu dizabilități, Anexa 1 – Standarde specifice minime obligatorii de calitate pentru servicii sociale cu cazare de tip Centru de abilitare și reabilitare pentru persoane adulte cu dizabilități, Centru pentru viață independentă pentru persoane adulte cu dizabilități, Centru de îngrijire și asistență pentru persoane adulte cu dizabilități.

Centrul are o capacitate de 170 de locuri, la data vizitei erau găzduiți 169 de beneficiari (61 femei, 108 bărbați) adulți cu vârste cuprinse între 19 și 91 de ani, toți fiind încadrați în grad de handicap, după cum urmează: grad grav - 101 beneficiari, grad accentuat - 66 și grad mediu - 2.

Dintre cei 169 de beneficiari ai centrului, 122 prezentau abilități joase (necesitau ajutor, îndrumare și supraveghere permanentă din partea personalului de specialitate), 47 prezentau abilități medii (necesitau supraveghere și îndrumare discretă și permanentă din partea personalului de specialitate), 64 prezentau incontinență urinară, 59 aveau probleme de deglutiție și beneficiau de regim de hrană mixat, 19 aveau regim alimentar recomandat de medic, fiind diagnosticați cu diabet zaharat și afecțiuni digestive cronice. Erau 17 beneficiari care se deplasau în fotoliu rulant, 4 imobilizați la pat și 12 care necesitau ajutor pentru deplasare (probleme locomotorii, cecitate etc.).

Beneficiarii erau supravegheați permanent pe timpul nopții de către personalul de specialitate (asistent medical și infirmieri).

Unitatea deținea Autorizația Sanitară de Funcționare nr. 590/22.12.2009, eliberată de Direcția de Sănătate Publică a Județului Timiș.

b) personalul centrului

Serviciul social vizitat funcționa cu un număr de 141 de angajați, inclusiv șeful de centru, dintre care: personal de conducere, șef de centru (1), medici (3), asistenți medicali (18), asistent social (1), psiholog (1), instructori de ergoterapie (25), infirmieri (59) și personal cu funcții administrative, gospodărire, întreținere-reparații, deservire (33). La data vizitei **erau vacante 13 posturi (medic specialist - 1, sociolog - 1, asistent social debutant - 1, psiholog specialist - 1, kinetoterapeut - 1, instructor de ergoterapie -1, infirmier - 4, muncitor calificat – 1, muncitor necalificat - 1)**. Conducerea centrului a precizat că începând cu data de 01.12.2019, prin hotărârea Consiliului Județean Timiș, statul de funcții al centrului urma să fie modificat, astfel încât să se ajungă la 170 de angajați.

Echipa de vizită a constatat că personalul centrului participase la mai multe cursuri de formare profesională („Tehnici și programe de dezvoltare personal”, „Managementul conflictelor”, „Managementul timpului”, „Perfecționarea medicală continuă”, „Asistența medicală a adultului”, „Acordarea primului ajutor în situații de urgență”), dar **centrul rezidențial vizitat nu deținea Registrul privind perfecționarea continuă a personalului**, în care să fie consemnate sesiunile de instruire în conformitate cu prevederile punctului 14, Standardul 1 - Organizare și funcționare, Modulul I – Managementul serviciului social din Ordinul Ministerului Muncii și Justiției Sociale nr. 82/2019 („FSS/CR consemnează sesiunile de instruire în Registrul privind perfecționarea continuă a personalului, în care se menționează: data și tema instruirii, numele și semnătura participanților, numele și semnătura persoanei care a realizat instruirea”).

c) admiterea beneficiarilor

C.R.R.N. Găvojdia elaborase și aplica o procedură de admitere a beneficiarilor. **Procedura nu era revizuită în conformitate cu prevederile Ordinului Ministerului Muncii și Justiției Sociale nr. 82/2019 și nu erau precizate criteriile de eligibilitate a beneficiarilor în vederea admiterii în centru**, în conformitate cu prevederile punctului 2, Standardul 2- Admiterea, Modulul II – Accesarea serviciului social din Ordinul Ministerului Muncii și Justiției Sociale nr. 82/2019 („Procedura de admitere precizează cel puțin: criteriile de eligibilitate a beneficiarilor ...”).

Admiterea/intrarea în Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Găvojdia se realiza în baza deciziei Comisiei de Evaluare a Persoanelor cu Handicap pentru Adulți Timiș sau dispoziției directorului general al D.G.A.S.P.C. Timiș.

Cererea de admitere și dosarul potențialului beneficiar (act identitate și naștere, act stare civilă, acte medicale, certificat persoană cu handicap, act venituri realizate, situația locativă, ancheta socială efectuată de serviciul social din cadrul primăriei de domiciliu etc.) erau depuse de către persoana cu handicap/susținător legal/reprezentant legal la registratura D.G.A.S.P.C. Timiș.

Situația medico-socială a potențialului beneficiar era analizată de către Serviciul Management de Caz Adulți și Serviciul de Evaluare Complexă a Persoanelor Adulte cu Handicap Timiș, iar propunerea lor și dosarul erau trimise la Comisia de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap Timiș.

Comisia de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap (C.E.P.A.H.) Timiș era organul deliberativ care decidea admiterea, în baza propunerii celor două servicii și a studierii dosarului beneficiarului și emitea decizia privind stabilirea unei măsuri de protecție a persoanei adulte cu handicap.

După primirea deciziei de admitere, asistentul social se deplasa la C.E.P.A.H. Timiș pentru a ridica dosarul personal al beneficiarului. La prezentarea beneficiarului la sediul C.R.R.N. Găvojdia în vederea admiterii în centru, șeful de centru/asistentul social oferea beneficiarului/susținătorului legal/reprezentantului legal, ghidul beneficiarului și explicațiile necesare. Informarea beneficiarului era consemnată în Registrul de evidență privind informarea beneficiarilor și beneficiarul/reprezentantul legal semna de luare la cunoștință.

Beneficiarul/reprezentantul legal semna contractul de furnizare servicii în care erau stipulate serviciile sociale acordate, costurile serviciilor sociale acordate și contribuția beneficiarului, durata contractului, drepturile și obligațiile furnizorului de servicii sociale, drepturile și obligațiile beneficiarului de servicii sociale, rezilierea contractului.

În cazul în care beneficiarul nu se prezenta pentru admiterea în centru în termen de 15 zile lucrătoare de la data comunicării deciziei, conducerea centrului avea obligația de a informa directorul D.G.A.S.P.C. Timiș și C.E.P.A.H. Timiș.

În timpul vizitei au fost verificate mai multe dosare ale beneficiarilor și s-a constatat că acestea conțineau cererea de admitere, decizia privind stabilirea măsurii de protecție, contractul de furnizare servicii, angajamentul de plată etc. Au fost verificate Ghidul

beneficiarului, Registrul de evidență privind informarea beneficiarilor, susținătorilor legali/reprezentanților legali, Registrul unic de evidență beneficiari, Registrul de evidență a ieșirilor beneficiarilor. Registrele erau completate corespunzător, erau înregistrate **dar nu erau numerotate paginile și lipsea semnătura șefului de centru cu confirmarea numărului de pagini existente.**

Din verificarea documentelor prezentate de conducerea centrului a rezultat că în cursul anului 2019, până la data vizitei au fost admiși în centru 5 beneficiari care proveneau din județul Timiș. În aceeași perioadă, în Registrul de evidență a ieșirilor beneficiarilor din C.R.R.N. Găvojdia erau consemnate 4 decese, o externare în familie și un transfer la Centrul de Îngrijire și Asistență Varias.

d) condiții de cazare

Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Găvojdia era amplasat în comunitate, fiind compus din două pavilioane, cu 48 de dormitoare, 16 pentru femei și 32 pentru bărbați.

Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Găvojdia avea o **capacitate de 170 de locuri**, nefiind respectate prevederile punctului 3, Standardul 1 - **Organizare și funcționare, Modulul I – Managementul serviciului social din Ordinul Ministerului Muncii și Justiției Sociale nr. 82/2019** („Centrul rezidențial are capacitate maximă de 50 de locuri...”). Conform celor menționate de șeful centrului, obiectivul prioritar era restructurarea instituțională la nivelul județului Timiș, iar obiectivul general al procesului de restructurare era de a asigura persoanelor adulte cu dizabilități serviciile specifice de care au nevoie, în alternative de tip familial sau rezidențial cu capacitate maximă de 50 de locuri.

Accesul persoanelor cu dizabilități în spațiile de cazare era asigurat prin rampe construite la parterul pavilioanelor, unde erau găzduiți beneficiarii cu handicap locomotor.

Pe holurile centrului erau afișate la avizier scopul centrului, programul de vizită, programul beneficiarilor, măsuri de prim ajutor, planul de evacuare etc.

În Pavilionul I, sectorul A - parter erau amenajate 7 dormitoare cu câte două paturi, baie comună cu două dușuri, grup sanitar comun, cabinetul medical, cabinetul stomatologic, farmacia centrului.

În Pavilionul I, sectorul B - parter erau amenajate 4 dormitoare cu câte 2, 3 sau 4 paturi, două grupuri sanitare comune și baie comună cu două dușuri.

În Pavilionul I, la etaj, unde se aflau birourile șefului centrului și ale personalului cu funcții administrative, existau 4 dormitoare cu câte 2, 3 și 4 paturi/dormitor, grup sanitar comun, baie comună și grup sanitar pentru personal.

Pavilionul II era o clădire cu 3 etaje, la parter erau 9 dormitoare cu câte 2-3 paturi/dormitor, la etajul 1 erau 10 dormitoare cu câte 3-4 paturi/dormitor, la etajul 2 erau 10 dormitoare cu câte 3-5 paturi/dormitor, iar la etajul 3 erau 4 dormitoare cu câte 4 paturi.

Dormitoarele care aveau în dotare 4 sau 5 paturi nu îndeplineau prevederile punctului 12, Standardul 2 - Găzduire, Modulul I – Managementul serviciului social din Ordinul Ministerului Muncii și Justiției Sociale nr. 82/2019 („Dormitorul permite amplasarea a maxim 3 paturi...”).

Dormitoarele erau curate, bine luminate, unele personalizate, zugrăvite în culori plăcute, dotate corespunzător, cu mobilier suficient. Pentru fiecare beneficiar erau asigurate lenjerie de pat și pături. Camerele beneficiarilor aveau ferestre mari din PVC cu geam termopan, site de protecție și grilaje metalice. Iluminatul natural și artificial erau asigurate în mod corespunzător. Pavimentul era curat, acoperit cu pardoseală din lemn, gresie sau ciment mozaicat. Starea de curățenie și igienă din dormitoare era corespunzătoare, curățenia efectuându-se zilnic conform graficului afișat în fiecare cameră. Au fost efectuate lucrări de înlocuire a instalației termice, în unele dormitoare fiind înlocuite caloriferele. **În aceste dormitoare nu erau finalizate lucrările de reparații.**

Pe holuri erau montate bare de susținere pentru persoanele cu dificultăți de deplasare.

Grupurile sanitare comune, separate pe sexe, erau dotate cu lavoare cu apă curentă, cabine wc, cadă sau dușuri. Grupurile sanitare erau în stare bună, cu excepția celor din Pavilionul I unde erau în desfășurare lucrări de igienizare, amenajare și compartimentare, care creau un oarecare disconfort beneficiarilor la folosirea acestora.

Apa rece și apa caldă erau asigurate permanent, beneficiarii aveau acces la baie sau toaletă, fie singuri, fie ajutați de personalul centrului, dar în grupurile sanitare verificate nu existau amenajări (uși largi de acces, bare de sprijin, covorașe antiderapante etc.) și nici dispozitive speciale pentru îmbăierea persoanelor cu dizabilități, nefiind îndeplinite în totalitate prevederile punctului 3, Standardul 2 - Găzduire, Modulul I – Managementul serviciului social din Ordinul Ministerului Muncii și Justiției Sociale nr. 82/2019 („FSS/CR respectă prevederile legale în ceea ce privește adaptările necesare pentru

persoanele cu dizabilități...”). Starea de curățenie și igienă la grupurile sanitare era corespunzătoare, centrul dispunând de materiale de curățenie și substanțe dezinfectante în stoc suficient.

Alimentarea cu apă potabilă era asigurată din două foraje proprii de mare adâncime, iar apa caldă menajeră și agentul termic în sezonul rece erau asigurate prin intermediul centralei termice proprii, alimentată cu combustibil lichid. La grupurile sanitare existau și boilere electrice care puteau fi folosite la nevoie în vederea asigurării apei calde în regim permanent. Conform ultimelor rezultate consemnate în buletinele de analiză a probelor de apă, parametrii de potabilitate respectau prevederile Legii nr. 458/2002 privind calitatea apei potabile, modificată și completată prin Legea nr. 311/2004.

Centrul deținea un sistem de supraveghere video a intrărilor, a spațiilor comune și exterioare, cu excepția unor spații comune din Pavilionul I, sector B (cămăruțe). Paza era asigurată permanent de către o firmă autorizată din subordinea Consiliului Județean Timiș.

Curtea centrului era spațioasă, bine întreținută și amenajată minimal (bănci, mese), lipseau foișoarele și echipamente de relaxare și mișcare, nefiind îndeplinite în totalitate prevederile punctului 6, Standardul 2 - Găzduire, Modulul I – Managementul serviciului social din Ordinul Ministerului Muncii și Justiției Sociale nr. 82/2019. La data vizitei erau în desfășurare lucrări de montare a pavelelor în curtea centrului.

d) alimentația beneficiarilor

Hrana zilnică era preparată de personal calificat (bucătari, ajutori de bucătari) la blocul alimentar al centrului, compartimentat corespunzător, dotat și utilat potrivit standardelor. Erau amenajate camera pentru depozitarea alimentelor, dotată cu frigidere și ladă frigorifică, spațiul pentru preparare legume, dotat cu robot pentru curățat și tăiat legume, spațiul pentru spălat vesela și ustensilele de bucătărie, cu chiuvete de inox, apă caldă și rece permanentă și rafturi pentru depozitare, beciul pentru depozitarea și păstrarea legumelor, spațiul pentru prepararea hranei, dotat corespunzător (plite electrice, cuptor de patiserie, robot de tocat carne, masă inox pentru tranșat carne, chiuvetă inox, ustensile necesare pentru prepararea hranei) și un spațiu pentru depozitarea pâinii.

Starea de curățenie și igienă la bucătărie era corespunzătoare, existând un stoc suficient de substanțe dezinfectante și materiale pentru curățenie. Personalul angajat la blocul alimentar purta echipament de protecție și avea analizele medicale obligatorii efectuate la zi.

La data vizitei unitatea avea Document de Înregistrare Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor, eliberat de Direcția Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor Timiș, valabil pentru „recepția și depozitarea materiilor prime de origine animală și nonanimală provenite din unități autorizate și/sau înregistrate sanitar veterinar și pentru siguranța alimentelor, prepararea de meniuri și servirea mesei către consumatorul final”.

Beneficiarii primeau zilnic trei mese și două gustări, fiind asigurat un aport caloric zilnic de aproximativ 2750 calorii, corespunzător stării de sănătate și nevoilor nutriționale ale acestora. Masa era servită în sălile de mese din fiecare pavilion, amenajate și dotate cu mobilier adecvat (mese, scaune) într-o stare corespunzătoare de curățenie și igienă. Transportul hranei de la blocul alimentar la oficiile de pe secții se efectua în marmite izoterme din inox. Programul de servire a mesei și meniul zilei respective erau afișate corespunzător. Meniul săptămânal era avizat de medic și de asistentul medical. Pentru beneficiarii diagnosticați cu afecțiuni medicale asociate (diabet zaharat, afecțiuni gastrice, hepatice etc.) era respectat regimul alimentar recomandat de medic, iar beneficiarii cu probleme de deglutiție primeau hrană mixată. Personalul de serviciu asigura supravegherea beneficiarilor în timpul servirii mesei. Beneficiarii nedeplasabili serveau masa în cameră, cu ajutorul infirmierilor și personalului de îngrijire.

Se prelevau probe alimentare în recipiente închise, etichetate corespunzător și păstrate timp de 48 de ore într-un frigider separat, dotat cu termometru și grafic de temperatură, conform prevederilor cuprinse în Ordinul Ministerului Sănătății nr. 976/1998 pentru aprobarea Normelor de igienă privind producția, prelucrarea, depozitarea, păstrarea, transportul și desfacerea alimentelor.

Echipa de vizită a verificat hrana preparată și a apreciat că era corespunzătoare din punct de vedere fizic și organoleptic.

Din discuțiile cu beneficiarii a rezultat că erau implicați în stabilirea meniului, pregătirea, aranjarea, servirea și debarasarea mesei, declarându-se mulțumiți de calitatea și cantitatea hranei primite.

e) asistența pentru sănătate

Centrul avea amenajat un cabinet medical dotat cu mobilier adecvat (birou, scaune, canapea consultații, dulap pentru păstrarea documentelor medicale, dulap pentru medicamente, etc.), aparat de urgență cu medicamente și materiale sanitare conform baremului, aparatură și instrumentar medical (tensiometru, stetoscop, glucometru, termometre etc.), fiind respectate prevederile legale cuprinse în Ordinul Ministerului Sănătății și Familiei nr. 153/2003 pentru aprobarea Normelor metodologice privind înființarea, organizarea și funcționarea cabinetelor medicale.

Serviciile de asistență medicală primară pentru beneficiarii cazați în centru erau acordate de medicul de familie la care erau înscriși beneficiarii, de doi medici angajați ai centrului și 18 asistenți medicali generaliști. Programul de activitate al medicilor era de 8 ore zilnic, inclusiv în zilele nelucrătoare, prin rotație, iar cel al asistenților medicali se desfășura în ture de 12 ore, fiind asigurată permanența în acordarea asistenței medicale.

Îngrijirea personală a beneficiarilor aflați în situație de dependență era responsabilitatea celor 67 infirmieri angajați.

Referitor la pregătirea profesională s-a reținut că o parte din personalul angajat a efectuat în anul 2019 cursuri de acordare a primului ajutor în situații de urgență, iar ceilalți urmează să efectueze aceste cursuri în anul 2020.

Consultațiile medicale erau asigurate de medicul de familie din localitate și de medicii angajați, conform programului de activitate al acestora, și erau consemnate în Registrul de consultații medicale și în fișele de monitorizare a serviciilor medicale. Medicul de familie avea program de activitate zilnic în centru, toți beneficiarii fiind înscriși pe listele acestuia.

Conform datelor consemnate, în anul 2019, până la data vizitei au fost acordate 1480 de consultații medicale. Motivele consultațiilor au fost reprezentate de afecțiuni acute ale căilor respiratorii superioare, afecțiuni digestive, cutanate, musculo-scheletale, urinare etc., dar și de acutizarea afecțiunilor medicale cronice cu care erau diagnosticați beneficiarii (afecțiuni psihice, boli cardiovasculare, afecțiuni neurologice, hepatite cronice, afecțiuni digestive etc.). Asistenții medicali de serviciu efectuau zilnic controlul stării de sănătate a beneficiarilor și consemnau acest lucru în raportul de activitate. Conform celor declarate de personalul medical, exista o bună colaborare cu medicul de familie, astfel încât nu au fost înregistrate dificultăți în asigurarea serviciilor de asistență medicală primară.

Beneficiarii aveau întocmite fișe de monitorizare a serviciilor medicale, unde erau consemnate semne și simptome referitoare la starea de sănătate, monitorizarea funcțiilor vitale (tensiune arterială, puls), consultațiile medicale, analizele efectuate, tratamentul administrat, internări în spital etc. Au fost verificate prin sondaj mai multe fișe de monitorizare a serviciilor medicale și nu au fost constatate neconformități.

Referitor la reevaluările periodice ale beneficiarilor diagnosticați cu boli cronice, acestea au fost efectuate conform recomandărilor medicilor specialiști. Consultațiile medicale de specialitate erau asigurate prin prezentarea beneficiarilor la cabinetele de specialitate din ambulatoriul Spitalului Municipal Lugoj și al Spitalului Clinic Județean de Urgență Timișoara. Exista o bună colaborare cu medicii specialiști psihiatri, astfel încât nu au fost întâmpinate dificultăți în asigurarea consultațiilor medicale și a tratamentului de specialitate pentru beneficiarii diagnosticați cu afecțiuni psihice. Conform evidențelor medicale, în anul 2019 au fost acordate beneficiarilor 511 consultații de specialitate (psihiatrie, neurologie, boli interne, gastroenterologie, urologie, dermatologie, ortopedie, chirurgie, oftalmologie, boli infecțioase etc.).

Serviciile de medicină dentară erau asigurate la un cabinet de specialitate din municipiul Lugoj, 15 persoane cu dizabilități beneficiind de intervenții stomatologice și tratamente de specialitate în anul 2019.

Analizele medicale și investigațiile paraclinice recomandate erau efectuate la unități de profil din municipiul Lugoj. Toți beneficiarii efectuau analize medicale anual, existând un contract de prestări servicii încheiat în acest sens.

Conform datelor consemnate în evidențele medicale, în anul 2019 au fost efectuate 40 de internări în spital ale beneficiarilor, în secțiile de specialitate de la Spitalului Municipal „Dr. Teodor Andrei” Lugoj (pneumologie, chirurgie, boli infecțioase), Spitalul de Psihiatrie Gătaia (psihiatrie), Spitalul Clinic Județean de Urgență „Pius Brînzeu” Timișoara (ortopedie, oncologie). Motivele internărilor au fost reprezentate de afecțiuni medicale acute sau de acutizarea afecțiunilor medicale cronice. Conform celor consemnate în biletele de externare, beneficiarii au primit îngrijiri medicale și tratament de specialitate, starea lor la externare fiind ameliorată sau vindecată.

În caz de urgențe medicale care au depășit competența personalului medical a fost solicitat Serviciul Național Unic de Urgență 112. În anul 2019 au existat 14 solicitări ale Serviciului 112, motivele fiind reprezentate de simptomatologia sugestivă a unor afecțiuni

acute (afecțiuni digestive, ingerare de corp strain, afecțiuni respiratorii febrile, agitație psihomotorie, criză epileptic). Beneficiarii au fost transportați la Unitatea de Primiri Urgențe însoțiți de personalul medical de serviciu. În 4 situații a fost necesară internarea acestora în spital pentru investigații și tratament de specialitate.

Beneficiarii primeau tratament medical în baza prescripției medicale eliberate de medicul de familie sau de medicii specialiști. Medicamentele prescrise erau achiziționate de personalul medical de la farmacii din municipiul Lugoj și depozitate la farmacia centrului în condiții corespunzătoare de siguranță. Medicamentele ce urmau a fi distribuite erau păstrate la cabinetul medical, în pungi individualizate pentru fiecare beneficiar și erau administrate conform prescripției medicale, de către personalul medical de serviciu.

Medicamentele psihotrope erau păstrate în dulap separat asigurat cu sistem de închidere, conform prevederilor legale în vigoare.

Din verificarea Condiției de prescripții medicamente și materiale sanitare a rezultat că la data vizitei 155 de beneficiari primeau tratament neuroleptic recomandat de medicul specialist psihiatru, iar administrarea acestuia era consemnată în fișa medicală a fiecărui beneficiar. Au fost verificate documentele medicale și nu au fost constatate neconcordanțe între tratamentul recomandat de medic și cel administrat beneficiarilor.

În cadrul centrului nu exista amenajat un izolator pentru boli infecto-contagioase. Doi beneficiari au fost diagnosticați în anul 2019 cu tuberculoză pulmonară. Aceștia au fost internați în secția de pneumologie a Spitalului Municipal Lugoj în vederea instituirii tratamentului de specialitate. La data vizitei un beneficiar se afla încă internat în spital. Au fost efectuate consultații de specialitate și investigații paraclinice tuturor contactilor și nu au fost diagnosticate alte cazuri.

În anul 2018 majoritatea beneficiarilor au fost vaccinați antigripal prin cabinetul medicului de familie, excepție făcând doar cei care aveau contraindicație medicală. Pentru anul 2019 se întocmise documentația necesară în vederea achiziționării vaccinului.

Din verificarea Registrului de evidență a incidentelor deosebite a rezultat că în anul 2019 au fost consemnate 8 incidente în care au fost implicați beneficiarii. Aceste incidente au constat în căderi accidentale în urma cărora au fost diagnosticate **plăgi deschise și fracturi**, dar și alterarea stării generale a acestora din motive medicale. Personalul medical a acordat primul ajutor și conform procedurii au fost informați telefonic șeful de centru, medicul de familie, reprezentantul legal și a fost notificată Direcția Generală de Asistență Socială și

Protecția Copilului Timiș. A fost apelat Serviciul Național Unic de Urgență 112, beneficiarii fiind transportați la Unitatea de Primiri Urgențe, unde au primit îngrijiri medicale și tratament de specialitate.

Au fost înregistrate 4 cazuri de deces în anul 2019, dintre care două au survenit în spital. Conform datelor consemnate în certificatele constatatoare, cauzele deceselor au fost stări patologice acute sau complicații evolutive ale afecțiunilor medicale cronice ale beneficiarilor (neoplazii). Au fost informate conducerea centrului, reprezentantul legal și organele abilitate (Poliția, Serviciul de Medicină Legală) și a fost notificat Consiliul de Monitorizare a Implementării Convenției privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități.

f) asistența psihologică

Asistența psihologică era asigurată de către un psiholog angajat, absolvent al unei facultăți de profil și studii masterale, Programul de studii Psihologie Clinică și Psihoterapie. Psihologul avea drept de liberă practică în specialitatea *Psihologie clinică*, din anul 2014, fiind atestat profesional în condițiile Legii nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România. A participat la numeroase cursuri de formare profesională de specialitate continuă, în conformitate cu art. 17 alin. d din Legea nr. 213/2004 privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România („*psihologul cu drept de liberă practică are obligația să se preocupe de perfecționarea calificării profesionale*”): „Metode și tehnici de evaluare psihologică și psihodiagnostic al adultului”, „Raportul de evaluare psihologică pentru încadrare în grad de handicap la copil și adult”, „Evaluarea psihologică clinică pentru copii cu cerințe educative speciale” etc.

Centrul avea vacant 1 post de psiholog specialist.

Centrul de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Gavojdia asigura găzduire, îngrijire, asistență psihologică, socială și medicală, recuperare și reabilitare, terapie ocupațională pentru persoane adulte cu handicap neuropsihic, pe o perioadă nedeterminată, în funcție de nevoile individuale ale fiecăruia, iar majoritatea beneficiarilor erau diagnosticați cu diverse tulburări psihice diagnosticate în serviciile medicale de specialitate psihiatrie și neurologie.

Centrul dispunea de un cabinet psihologic cu dotări corespunzătoare pentru desfășurarea activităților de tip psihologic (calculator, imprimantă, material birotică, acces internet etc.) și erau întrunite condițiile privind confidențialitatea actului profesional și securitatea emoțională a beneficiarilor, în conformitate cu prevederile art. 4 alin. (2) din legea anterior amintită *„Confidențialitatea actului psihologic este protejată prin lege și este o obligație a oricărui psiholog”*. **Nu era întocmită o Procedură privind acordarea asistenței psihologice în centru, dar psihologul a precizat că aceasta este în lucru.**

Principalele activități desfășurate de psiholog erau de consiliere și evaluare. Conform fișelor consultate, beneficiarilor li se acordase consiliere în situații de criză, consiliere suportivă, evaluare comportamentală, evaluare subiectiv-emoțională, evaluarea personalității și a mecanismelor de coping/adaptare/defensive, evaluarea gradului de discernământ, educație pentru sănătate, promovarea sănătății și a unui stil de viață sănătos etc. Obiectivele urmărite constau în: dobândirea unor modalități de gestionare a stărilor de tensiune, managementul emoțiilor, dezvoltarea abilităților de comunicare, dezvoltarea unei motivații pozitive, dezvoltarea și consolidarea Eu-lui personal și interiorizarea unui sistem de valori prosoziale, exersarea unor tehnici de comunicare necesare pentru menținerea unei relaționări favorabile în cadrul grupului de beneficiari, evitarea dispoziției afective negative, a neîncrederii în sine, a comportamentelor de risc, a conflictelor interpersonale, oferirea de suport emoțional necesar pentru a evita apariția recăderilor, exerciții pentru recunoașterea necesității respectării limitelor, pentru a manifesta respect față de sine și de ceilalți beneficiari, dezvoltarea unei motivații pozitive pentru creșterea nivelului stimei de sine etc.

Psihologul avea un program de 8 ore zilnic, de luni până vineri.

În funcție de problemele apărute în decursul zilei anterioare și discutate la raportul zilnic de dimineață cu șeful de centru, administrator, medici, asistent social, psiholog, asistente, instructori de ergoterapie, infirmieri, se organizau ședințele de consiliere cu beneficiarii. O situație aparte și prioritară o constituia consilierea beneficiarului în urma unei Notificări de comportament transmisă de personal, în situații de criză, iar în acest caz intervenția psihologică se acorda cu promptitudine și era consemnată în Fișa beneficiarului și Fișa individuală de consiliere psihologică. Dacă nu existau Notificări de comportament, activitatea de consiliere a beneficiarilor se realiza zilnic, timp de 3 ore, pe fiecare secție, prin rotație. Psihologul avea întocmit Orarul activității de consiliere psihologică.

Consilierea se făcea și la solicitarea beneficiarilor, iar dacă aceștia erau deplasabili consilierea se desfășura în cabinetul psihologic, iar pentru cei care nu se puteau deplasa consilierea se realiza în dormitorul beneficiarului.

Evaluarea psihologică a beneficiarilor se realiza la începutul anului (lunile ianuarie și februarie) sau atunci când apărea o modificare de comportament sau la indicația medicului specialist psihiatru și la internarea în centru.

Evaluarea inițială era realizată în maxim 5 zile de la internarea în centru și era făcută de către o echipă multidisciplinară formată din medic, asistent medical, psiholog, asistent social. Echipa multidisciplinară participa la ședințe săptămânal pentru a discuta problemele deosebite apărute, fapt consemnat în Registrul de ședințe ale echipei multidisciplinare.

Echipa multidisciplinară care efectua Evaluarea inițială completa Planul personalizat pentru fiecare beneficiar. Planul Personalizat era revizuit o dată la 6 luni în colaborare cu managerul de caz din cadrul D.G.A.S.P.C. Timiș.

Reevaluarea beneficiarilor era realizată anual, conform planificării. Graficul era întocmit de către echipa multidisciplinară. Pentru evaluare, **psihologul nu folosea instrumente de evaluare cu licență, dar a precizat la momentul vizitei că bateriile de teste cu licență, validate de Colegiul Psihologilor, erau în curs de achiziționare.** În cazul transferului unui beneficiar se anexa și profilul psihologic al acestuia, care era întocmit la toți beneficiarii centrului.

Consilierea suportivă a beneficiarilor se realiza lunar, conform Programului de consiliere, și avea ca obiective: promovarea sănătății și a stării de bine (funcționarea optimă din punct de vedere somatic, fiziologic, mental, emoțional, social și spiritual), dezvoltarea personală (cunoaștere de sine, imagine de sine, capacitate de decizie responsabilă, relaționare interpersonală armonioasă, controlul stresului), prevenția dispoziției afective negative, a neîncrederii în sine, comportamentelor de risc, conflictelor interpersonale, dezadaptării sociale și situațiilor de criză.

Anual psihologul desfășura Programul împotriva fumatului și alcoolului, în vederea promovării unui stil de viață sănătos: „Spune nu fumatului, Spune nu alcoolului”. La sfârșitul fiecărei sesiune de informare și al consilierii suportive planificate lunar psihologul întocmea un

proces verbal. Beneficiarilor li se aplicau periodic chestionare de măsurare al gradului de satisfacție, în scopul creșterii continue a calității serviciilor oferite.

Cu referire la serviciile de recuperare – reabilitare funcțională desfășurate în centru, instructorii de ergoterapie desfășurau diverse activități educative, socializare, terapie ocupațională. În decursul lunii octombrie acestea au constat în: confecționarea de felicitări la atelierul de desen și modelaj, pentru aniversarea zilei de naștere a beneficiarilor născuți în luna octombrie (aniversările erau serbate lunar în decursul anului pentru toți beneficiarii centrului, eveniment desfășurat în cadrul atelierului de meloterapie, unde beneficiarilor li se oficia o slujbă de către preotul instituției, apoi serveau sandwich-uri, suc, prăjitură și primeau cadouri); au fost confecționate ornamente de toamnă din castane, frunze uscate (la aceste activități au participat zilnic 7-8 beneficiari sub îndrumarea instructorului de ergoterapie); în cadrul atelierului de ludoterapie au avut loc jocuri de coordonare oculo-motorie, exerciții de dezvoltare perceptivă și orientare temporo- spațială, jocuri logice, jocuri de construcție cu model/fără model, jocuri de socializare și de rol, construcții din lego și cuburi, jocuri recreative în aer liber.

Alte activități care au fost desfășurate de beneficiari: activități gospodărești în incinta centrului (tuns iarba, udat gazonul, săpat și curățat părculețul de flori, strângerea frunzelor uscate), activități comune de învățare și dezvoltare a deprinderilor de autonomie personală, audiții musicale, vizionare programe TV, activități recreative în aer liber, plimbări în comunitate, ieșiri la pizza , suc, participarea la slujbele religioase etc. Lunar, era întocmit un Raport de activitate care reflecta desfășurarea acestor activități.

3. Recomandări

Având în vedere aspectele constatate, în temeiul art. 43 alin. (1) și art. 47 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, **Avocatul Poporului**

RECOMANDĂ

conducerii Centrului de Recuperare și Reabilitare Neuropsihiatrică Găvojdia, județul Timiș:

- revizuirea Procedurii de admitere în conformitate cu prevederile Ordinului Ministerului Muncii și Justiției Sociale nr. 82/2019 și precizarea, în procedură, a criteriilor de eligibilitate a beneficiarilor în vederea admiterii în centru;
- efectuarea demersurilor pentru ocuparea posturilor vacante;
- întocmirea Registrului privind perfecționarea continuă a personalului în conformitate cu prevederile legale, precum și numerotarea paginilor și semnarea Registrului de evidență privind informarea beneficiarilor, susținătorilor legali/reprezentanților legali, Registrului unic de evidență beneficiari și Registrului de evidență a ieșirilor beneficiarilor;
- urgentarea demersurilor pentru restructurarea instituțională în scopul respectării capacității maxime de 50 de locuri, în conformitate cu prevederile Ordinului Ministerului Muncii și Justiției Sociale nr. 82/2019;
- respectarea prevederii legale referitoare la amplasarea a maxim 3 paturi în fiecare dormitor și finalizarea lucrărilor de reparații în dormitoarele unde au fost constatate neconformități;
- efectuarea demersurilor pentru instalarea unui sistem de supraveghere video a spațiilor comune din Pavilionul I, sectorul B;
- urgentarea finalizării lucrărilor de igienizare, amenajare și compartimentare a grupurilor sanitare din Pavilionul I și amenajarea cu facilități și dispozitive speciale pentru persoanele cu dizabilități, în conformitate cu prevederile Ordinului Ministerului Muncii și Justiției Sociale nr. 82/2019;
- amenajarea spațiului din curtea centrului cu foișoare și diverse echipamente de relaxare și mișcare, precum și finalizarea lucrărilor de montare a pavelor;
- efectuarea demersurilor necesare în vederea amenajării unui izolator medical, potrivit prevederilor legale în vigoare;
- instruirea periodică a personalului cu atribuții de supraveghere, în sensul îmbunătățirii acesteia, astfel încât să fie evitate incidentele neprevăzute;

- asigurarea dotării metodologice de specialitate necesare desfășurării activității profesionale de către psiholog (achiziționarea testelor psihologice);
- urgentarea întocmirii Procedurii privind asistența psihologică a beneficiarilor.